



Lõuna - Mulgimaa

Nr 5 (170)
Mai 2009
Hind 4 krooni



● Emadepäevapeol Halliste rahvamajas anti möödunud aastal vallas emakssaanutele üle väärtuslik lapsele mõeldud esimene raamat. MEELIS SÕERDI foto

KULTUURIKOLLETES AUSTATI EMASID

Abja ja Halliste vallas peeti emadepäeval pidulikult meeles viimasel aastal emakssaanuid, samuti teisi emasid ja vanaemasid.

ABJA KULTUURIMAJAS toimunud emadepäeva peole olid palutud kokku kaksikümne ema, kellel möödunud aasta emadepäevast tänavuseni sündis laps. Emasid südamliselt tervitanud Abja vallavanem Peeter Rahnel ja noorsootöötaja Maie Bratka andsid emadele, kel pisike silmatera süles, saalitäie rahva aplausi saatel üle tänukaardi ja valla sümbolilise meenelusika. Enne seda esinesid laval väikese toreda etteastega pisikesed koos emadega. Laulsid lasteaiälapsed ning kooli tütarlasteansambel ja solistid, tantsis neiduderühm. Lõpuks said kõik suu magusaks peokoogi, kohvi ja morsiga.

HALLISTE RAHVAMAJAS said kaksikümne ema, kes eelmisel aastal lapse ilmale töid, kingitusena Eesti Lastekirjanduse Keskuse algatusel valminud kogumiku "Minu esimene raamat", mille väljaandmist on toetanud kultuuriministeerium ning Eesti Vabariigi presidendi kultuurirahastu vabariigi presidendi abikaasa allfond. Illustreeritud raamatu, mis sisaldab meie jutu- ja luu-

levalikut läbi aegade, ja mille kaudu laps peaks leidma tee raamatute maailma, andis emadele üle raamatukoguhoidja Tiina Puks.

Meeleolu löid oma laulude, luuletuste, pillimängu ja näidendiga rahvamaja ja pühapäevakooli lapsed. Eelnevalt olid nad sel päeval oma esinemisega teinud heameelt ka vanaemadele kohalikus eakatekodus "Mulgi Häärber". Emadepäeva pidu rahvamajas lõppes koogi- ja joogilaualt pakutu maitsmisega.

KAARLI RAHVAMAJA emadepäeva peol 9. mail tänasid Öisu lasteaiälapsed oma kohvilauas istunud emasid ja vanaemasid lillede ja kaartidega, laulsid neile ja lugesid luuletusi. Lisaks esinesid laululapsed Eve Alli juhendamisel Kaarli, Halliste ja Paistu rahvamajast. Kaarli rahvamaja laste näiteringi mängitud näidend kandis pealkirja "Pöialpoiss ja seitse Lumivalgest".

Peo lõpetas Kaarli rahvamaja naisrahvatantsurühm Särts päevakohase tantsuga "Maa tuleb täita lastega".

Üleval oli näitus Kaarli Naisseltsi liikmete talvehooajal loodud keraamikast.

Meelis Sõerd



KODUKANDIS

Tantsupäeval vihuti "Kupparimuorit"

Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Seltsi üleskutse tähistada rahvusvahelist tantsupäeva üle-eestilise ühistantsimisega leidis järgimist ka Hallistes ja Abjas.

Kell 12.20, 16.05 ja 19.05 kõlas Vikerraadiost lugu "Kupparimuori", mille järgi kõik tantsurühmad ükskõik millises Eestimaa nurgas said tantsu enda valitud variandis kolm korda läbi tantsida. Lisaks tantsis iga rühm ühe tantsu.

Anu Kanguri juhendatav tantsurühm Sõsare, seljas rahvariided, tantsis Halliste rahvamajas kell 12.20 lisaks "Kupparimuorile" Milvi Nõmmiku seatud tantsu "Aeg annab kõik...". Rahvariides Abja memmede tantsurühm "Meelespea" tantsis Abja kultuurimaja saalis kell 16.05 teise tantsuna rühma juhendaja Viive Niinemäe seatud "Memmede tantsu". Abja kultuurimaja tantsurühm Wallatud, mida juhendab Ave Lääne, valis tantsimiseks kõige hilisema kellaaaja, mil naistel tööpäev oli lõppenud. Nemad tantsisid lisaks "Kupparimuorile" folkloorse "Vastatside tantsu".

Kõigi kolme eelnimetatud rühma "Kupparimuori" esitusest, sarnaselt paljudele teistele rühmadele üle Eesti, tehti videosalvestus, mida on internetist võimalik vaadata kõigil ja kõikjal. Selleks tuleb internetiportaalis YouTube sisestada otsingumootoris valik *Estonian dance "Kupparimuori" by Sõsare* või *by Meelespea* või *by Wallatud*.

Tantsupäevaga soovisid selle projekti vedajad tutvustada tantsurühmi üksteisele, samuti eesti tantsu ja kultuuri kodu- ja välismaal, tunda rõõmu rahvaroiivaste kandmisest, tantsimisest oma rühmaga ja kogu Eestiga.

Meelis Sõerd



● Meelespea klubi tantsurühm tantsupäeval. MEELIS SÕERDI foto



● Linnamäe jalamil. MEELIS SÕERDI foto

Linnamäel süüdati jürituli

Jüripäeva tähistamine Mõisakülas algas laste jooksuvõistlusega kesklinnas ja lõppes lõkke läitmise ning lõbusa jüritulliga Linnamäel.

Jüriõhtu algas laste jürijooksuga kesklinnas, milles löi kaasa tosin paari. Jooksjatele jagas EKNK Mõisaküla koguduse auhindu Kaja Öigus.

Keskvaljakule saabusid Ilmar Kuuse ja Ilmar Tiidu ohjamisel linnas tegutsavad vanade mootorrataste taastajad oma pilkpuutüdvatel tsiklidel.

"Kui jüriõöl üles tõusti, siis astuti sümboliliselt vastu kõigele kurjale ja pimedusejõududele. Maarahvas ja linnakodanikud heitsid end üheskoos Püha Jüri kaitse alla," kõneles keskvaljakul linnavolikogu esimees nelipühi koguduse pastor Jorma Öigus. "Ka meie täna saame teha seda üheskoos, süüdates tule ja peletades sellega eemale kõik kurjad vaimud ja majanduskriisi deemonid linna kohalt," jätkas ta.

Järgnevalt süütas linnapea Ervin Tamberg tõrvikud, mis kinnitati mootorrataste külge ja rändasid nii rivis linna taha endisele prügimäele, mis linnavolikogu ja rahva tahtel nüüd Linnamäe nime kannab.

Mäejalamil süütasid kiivrites ja nahkürpides motomehed tungaldest suure jüritule. Kaja Öiguse juhatusel mängisid linlased, paljud neist toredates maskides ja kostüümides, lustlikult ringmänge ja võistlusi ning tantsisid.

Meelis Sõerd



● Hetk emadepäevapeolt Abja kultuurimajas.

MEELIS SÕERDI foto



● Halliste kooli IX klassi õpilased Liis Ojaloo ja Reet Puks on ametis Halliste kalmistul asuvaid tuntud isikute haudu tähistavate puutahvlite peitsimisega. MEELIS SÕERDI foto

HALLISTE KALMISTUL VARESED EI KRAAKSU

Riigi kaitse all oleva muinsuskaitse kinnismälestisena on 8,4 hektari suurune Halliste kalmistu alates 2002. aastast EELK Halliste Püha Anna koguduse maa, mille hooldamise kulud katab Halliste Vallavalitsus.

MUINSUKAITSEAMETI TELLIMUSTÖÖNA sai aastail 2006–2007 teoks kalmistu inventeerimine. Kalmistu on üldplaani järgi jaotatud 34 kvartaliks, ligi 8000 nimelist hauakohta on numbriliselt märgitud ja loodud digitaalne andmebaas.

Alates 1. juunist 2004 olen koos abikaasaga Halliste kalmistu lepinguline hooldaja. Peamine on olnud raske füüsiline käsitöö. Peale kalmistuteede riisumise on siiski olnud südameasjaks kalmistukultuuri väärtustamine hoopis suuremas mastaabis. Nii sai Halliste valla toel toodud kalmistut ümbritsev piirdemüüritis võsa varjust ja mulla seest nähtavale. 607 meetrit piirdeaeda sai kolmandiku kõrgusest juurde. Jaak Sala korraldas kalmistuisese kivიაia puhastamise ja kivide ümberladumise.

KALMISTU PEAVÄRAVASSE püstitasime infotahvli. Selleks täpsustasime üheskoos teadjatega oluliste ajaloo- ja kultuuritegelaste hauaplatside asukohad ja muinsuskaitseamet toetas tahvli valmistamist. Needsamad hauakohad

märkisime 16. mail ära ka looduses. Kolmveerandsada puutahvlitest selleks kujundasid tööõpetuse tundides Halliste Põhikooli õpilased Kevor Reva, Liis Ojaloo, Reet Puks jt. õpetaja Jaanus Ermita juhendamisel.

Muinsuskaitse talgupäeval 16. mail tähistasime August Kitzbergi vanemate Lena ja Peetri hauaplatsi kaotsiläinud vaskplaadi asemel uue nimeplaadiga. Nimetähise sai ka Stackelbergide kabel, millele eelmiseks sügiseks pandi uus katus.

MIS PUUTUB PRÜGIKÄITLEMISSE kalmistul, siis ka siin kehtib prügi sorteerimise nõue. On olemas spetsiaalsed kogumiskohad küünlatopside, klaasi ja keraamika äraviskamiseks. Kalmistu tööriistahoidlastest võib möödaminnes võtta vajaliku töövahendi. Kokku on kasutada 85 raudreha, 25 heinareha, 10 *Fiscars*-reha, labidaid, luudasid ja kärusid.

Kevad on kalmistul üks ilusamaid aastaaegu. Linnulaul kostab läbi puude varavalgest hilisõhtuni. Ainult et Halliste kalmistul varemed ei kraaksu. 16. mai muinsustalgupäeval osalejad veendusid küllap ise, miks see nii on.

Maire Sala,
kalmistukultuuri huviline

Kevad jõudis lasteaeda



● Munadepüha tähistati Halliste lasteaia meeleolukalt.

ANU KANGURI foto

Aprilli- ja maikuuks Halliste lasteaia on mahtunud nii meelelahutuslikke kui harivaid ettevõtmisi.

Munadepühadel üllatasid lasteaiaõpetajad kasvandikke nukuendusega "Jänku pühademure". Õpetajad tegutsesid käpiknukkude, jänku ja kanaga. Jänku tahtis ilusaid kirjusid mune värvida ning koos lastega tegutsedes kõik õnnestuski. Kavasse olid põimitud ka varem õpitud laulud ja laulumängud. Tegime võidujook-

su, "muna" lusikal. Järsku kuuldasid laste meelelahutust, mis oli väike ruum rahvast täis. Jutuluse pidas kiriku uus õpetaja Arvo Lasting. Õpetajat toetas pillimänguga Anne Mägi, kes saatis ka naisansambli "Viisivakk" lauljaid. Kuna koostöö ansambli ja kiriku vahel on tihe, andis Kunnar Keres igale lauljale kiriku poolt üle väikese kingi. Kunnarile kuulusid aga koguduse juhtkonna ja kirikuliste tänukiri ja lilled.

10. mail traditsioonilisel emadepäeva jumalateenistusel kiriku käärikambri oli väike ruum rahvast täis. Jutuluse pidas kiriku uus õpetaja Arvo Lasting. Õpetajat toetas pillimänguga Anne Mägi, kes saatis ka naisansambli "Viisivakk" lauljaid. Kuna koostöö ansambli ja kiriku vahel on tihe, andis Kunnar Keres igale lauljale kiriku poolt üle väikese kingi. Kunnarile kuulusid aga koguduse juhtkonna ja kirikuliste tänukiri ja lilled.

29. aprillil korraldas hoolekogu liige Mari Kahu lapsevanematele ja lasteaia personalile teabetunni teemal "Tervislik toitumine". Juba varem oli ta jaganud küsitluslehed perede toitumistavade ja lemmikroogade kohta. Nende põhjal valmistas ta igale perele raamatukese, kus perede lemmikretseptide kõrval olid kirjas ka tervisliku toitumise põhimõtted ja toidupüramiid. Päärast Anne Ladva rääkis säilitusainetest ja kahjulikest toidulisanditest.

Loodame, et saadud teabe põhjal on lapsevanematel kergem valikuid teha. On ju laste toitumisharjumuste kujundamisel tähtis osa nii kodul kui lasteaial.

Mai algul käis Halliste lasteaia Lõuna-Eesti Päästkeskuse vanemspetsialist Eda Mõim, kes tänas lapsi ja nende juhendajat Eve Maasepa eduka esinemise eest päästeala loominguvõistlusel. Meie lasteaia valminud raamat "Väikese lapse ohud" tunnustati üheks paremaks ning saadeti osalema üleriigilises lõppvõistlusel.

Lastepäras vestluses korralditi üle kõik lapsi varitsevad ohud ning käitumine erinevate ohtude korral. Päästeameti esindaja kiitis laste teadmisi ja jagas neile tänutäheks Nublu komme ja värviraamatuid. Lasteaed pälvis tänukirja.

Anu Kangur



Ühisõhtu teema oli turvaline liiklemine

Aprillikuusel lastevanemate ja laste ühisõhtul Mõisaküla Koolis oli juhtumaks liiklusohutus ja eriti laste turvalisuse tagamine liikluses.

Loenguga liiklusohutuse teemal esines klassitäre lastevanematele Maanteeameti Lääne Teedekeskuse Viljandimaa esinduse liiklusosakonna peaspetsialist Sirlil Leier. Ettekannet ilmestasid ühelt poolt emotsionaalselt mõjusad videoklipid ja teisalt konkreetsed graafikud tõsise statistilise materjaliga. Lisaks tutvustas lektor lastevanematele kaasas olnud turvaravustust ja jagas tasuta liiklusteemalisi trükiseid.

Isiklike õpetlike kogemusi liiklusturvalisuse alal jagas lapsevanem Viktor Siigur. Loengu eel korraldas Raimond Elblaus koolimaja hoovis lastele jalgrattavigursõitu.

"Tange oma kallid vara – lapsed ja väärtuslikud esemed autos kindlalt kinni," pani Leier lastevanematele ohutuse tagamise nimel südamele. Lapsed nagu täiskasvanudki tuleb enne sõidu alustamist kindlasti kinnitada turvavööga, väikelaste sõidutamisel aga kasutada nõuetekohast turvaist. Väärtuslike esemete turvalisim koht sõidu ajal on mitte auto tagaaknal või istmel, vaid pagasiruumis.

Sellal kui emad-isad loengut kuulasid, oli lastel huvitav sotsiaaltöötaja Marina Raidi ja lasteaia juhataja Pirje Usina juhendamisel mängida ja joonistada. Lõpuks pakuti kõigile sooja teed ja küpsiseid. Lapsevanematelt positiivse tagasiside saanud ühisõhtu sai teoks kooli, lasteaia, linnavalitsuse ja hoolekogu koostöös.

Meelis Sõerd



● Maanteeameti töötaja Sirlil Leier pani lapsevanematele Mõisakülas eriti südamele kinnitada lapsed autos enne sõidu alustamist kindlalt turvavööga. MEELIS SÕERDI foto

Kilvahooaja edukaim oli võistkond Tamme

Tänavuse Abja mälumänguhooaja kokkuvõttes saavutas tihedas finiši-heitluses nabi esikoha võistkond Tamme.

Mullu novembris startinud Abja mälumäng lõppes 16. aprillil peetud kuuenda vooruga, mille paremateks olid võistkonnad Sakala 27, Abja Mulk 26 ning Spunk ja Mõisnikud 24 punktiga 40 võimalikust.

Kuuenda vooru kokkuvõttes kogus Sakala 170, Tamme 167 ja Abja Mulk 165 punkti. Vastavalt võistlusjuhendile arvestati iga võistkonna lõppsummast maha kõige kesisema vooru tulemus. Nii pälvis võitjariika 145 punkti kogunud Tamme, kellele vaid ühe punktiga jäi alla Sakala. Kolmas oli Abja Mulk 139 punktiga. Neljateistkümnest alustanud võistkonnast lõpetas kolmeist, pärast teist vooru katkestas mullune võitja Oisu. Kõik võistkonnad said meeneks traditsioonilise vimpli. Tänu osaliseks said ka žüri liikmed Enno Liiber, Mairold Kõrvel ja Aime Hunt. Autasustamisele järgnes keskustelu kohvilauas.

"Me avastasime interneti, õpime iga päev, seda, mida ei teadnud, saime teada," põhjendas edukat tulemust viimases voorus vaid kolmekesi võistelnud Tamme liige Maimu Paumere. Lisaks temale kuulusid võistkonda Elle Paumere, Peeter Jürgenson, Agur Käära ja kapten Merle Hüva.

Taas istutakse Abja kultuurimajas mälumängulaudade taha novembris.

Meelis Sõerd



● Mälumängu võitnud võistkonnas Tamme löid kaasa (vasakult) Peeter Jürgenson, kapten Merle Hüva, Elle Paumere, Maimu Paumere ja Agur Käära. MEELIS SÕERDI foto

Kunnar Keres pälvis aasta töötegitaja nimetuse

Emadepäeva eel EELK Viljandi praostkonna sinodil Mõisakülas pärjati praostkonna aasta töötegitaja nimetusega Mõisaküla koguduse esimees Kunnar Keres.

Kunnar on rõõmsameelne, väga positiivne ning tagasihoidlik mees. Ise ta ütleb, et ilma linnarahva toetuseta ei suudaks ta üksinda midagi. Ka teab ta, et kirikuhoone valmimiseks kulub veel üle kahe miljoni krooni. Ometi on ta optimistlik.

10. mail traditsioonilisel emadepäeva jumalateenistusel kiriku käärikambri oli väike ruum rahvast täis. Jutuluse pidas kiriku uus õpetaja Arvo Lasting. Õpetajat toetas pillimänguga Anne Mägi, kes saatis ka naisansambli "Viisivakk" lauljaid. Kuna koostöö ansambli ja kiriku vahel on tihe, andis Kunnar Keres igale lauljale kiriku poolt üle väikese kingi. Kunnarile kuulusid aga koguduse juhtkonna ja kirikuliste tänukiri ja lilled.

Kõik teenistusest osavõtjad paluti kohvilauda, kus söögipalve luges õpetaja Lasting. Koguduse vanim liige Arnold Kull üllatas koosolijaid väga südamliku luuletusega emast.

Väikelinn Mõisaküla elab ja ootab kiriku taastamist. Edu aasta töötegitajale Kunnar Keresele ja kõigile Mõisaküla inimestele kiriku ülesehitustöö!

Maie Jürissaar

Külaselts korraldas heakorralgud

MTÜ Halliste Elu Arengu Seltsi organiseerimisel said 25. aprillil Halliste aleviku kortermajade ümbruses teoks heakorralgud.

Talguliste ühisõul tehti korda eelmise aasta lõpul renoveeritud Nurme tänava 3 asuva Halliste vallale kuuluva korterelamu ja selle kõrval asuva laste mänguväljaku ümbrus. Puhtaks sai ka Halliste kaupluse tagune haljasala.

"Kivid ja muu ehitussoga, mis oli maja ümber, hakkas juba lapsi mänguväljakul segama," selgitas talgute üks eestvedajaid külaseltsi juhataste liige Laine Pedaja. "Panime ka ümbruskonna majadesse, kust lapsed mänguväljakul käivad, kuulutused üles. Kahjuks tuli sealt vaid paar inimest." Tublilt löid Pedaja sõnul kokku ligemale veerandsaja talgulise seas kaasa lapsed ise.

Talguliste kogutud praht veeti ära vallavanem Andres Rõigase sõiduauto isiklikul järeldaagisil.

Meelis Sõerd

Paudi põlistalus oli perepäev

MTÜ Ojapera Külaseltsi algatusel ja Keskkonnaameti toel peeti 9. mail Abja valla Paudi põlistalu mail õpetlikku perepäeva.

Kaugeimalt tulijad olid ema koos lastega Olustverest. Abjast saabusid noortetoa korraldusel bussiga kuus last. Kokku oli osalejaid viisteist, noorim vaid mõneaastane.

Perepäev oli ühtlasi Paudi talu matkaradade avauðuritus. Ühel radadest võis näha teise maailmasõja aegseid kaevikuid, nõukogude-aegseid piirikupitsaid jm. Raja alguses kruusaaugus, kus on lõkke- ja telkimisplats, pakuti tibatava vihma ja tuule vastu sooja teed ja kohvi.

Jalutuskäigul puutööplatsile tutvustas retkejuht Tuuli Jõesaar erinevaid metsatüüpe. Platsil treenisid lapsed kahemehesaaga töötades võistu oma meeskonnavaimu. Igaüks võis puutöö asjatundja Siim Riidi juhendamisel valmistada ja koju kaasa võtta lindude pesakasti või muu omatehtud asja. Kui keha töösoe, minid metsa, kuhu iga laps istutas oma nimesildiga kuusetaimet. Kunagise põlistare asupaika ehitatud grillkojas pakuti pärast lõunat.

Huvitavat paikkonna möödanikust vestis ja näitas tänu Sakalas ilmunud eeltele perepäeval osalenud, nüüd soliidse eas kunagine Mudara talu karjapoiss.

Meelis Sõerd



● Valminud uus korralik juurdesõidutee koos parklaga muudavad Öisu järve kalameestele ja linnuvaatlejatele senisest veelgi kütkestavamaks.

MEELIS SÕERDI foto

Öisu järve äärde rajati parkla ja uus tee

Valminud on Halliste valla Keskkonnainvesteeringute Keskusele esitatud projekt, mille eesmärk oli Sultsi-Abja maanteelt Öisu järve äärde viiva sissesõidutee renoveerimine ja järve äärde parkla ehitamine.

Teoks saanud projekti tulemusena paranes juurdepääs kalariikale Öisu järvele ja linnuvaatlustornile ning järveäärne piirkond sai kenamaks. Seniajani kulges paralleelselt Vidva ojaga järveni viiv tee küllaltki soisel ja pehmel pinnasel. Iga-aastaste kevadiste ja sügiseste üleujutuste tõttu oli tee muutunud pehmeks, auklikuks ning raskesti läbitavaks. Samuti puudusid järve ääres parkla ja prügikast.

Tänu projektile suurenes Öisu järve atraktiivsus ja nii kalameestele kui ka linnuhuvilistele on loodud paremad võimalused loodusväärtuste nautimiseks. Projekt andis ühtlasi tuge arenevale turismiettevõttele. Vähenedes parkimist mittedoovitatavatesse kohtadesse ja kaldaalade prügistamist, aitas projekt kaudsel kaasa ka keskkonnaseisundi paranemisele ja looduslike koosluste säilimisele.

Projekti maksumus kokku oli 135 588 krooni, millest KIK tasus 120 588 ja Halliste vald omaosalusena 15 000 krooni.

Tänu sõnad 300-meetrise sissesõidutee rekonstrueerimise ja parkla rajamise eest järve äärde tuleb öelda kohalikule Milligrupp OÜ-le.

Hoidkem siis sissesõidutee korras ja prügi pangem selleks ajutiselt paigaldatud nõusse!

Anneli Päsing

Halliste valla maanõunik

Halliste kooliperel olid külalised Soomest

15.–18. aprillini viibisid Halliste kooliperel külas sõpruskooli õpilased ja õpetajad Soomest Ohkola koolist.

Külalised osalesid õppetundides, tutvusid Viljandi linnaga ja olid peredes. Nad said osa ka akordionistide ansambli "Tremolo" kontserdist ja Halliste kooli lauluvõistlusest "Laululind 2009".

Lauluvõistlusel pälvis nooremas astmes publiku lemmiku ja kooli laululinnu nimetuse Liisi Vister Triinu Tellise ja Kaire Kuuse ees. Vanemas astmes võitis Katriin Murrrik Merili Kallaste ees. Võistluse kordaminekuks andsid tubli panuse õpetajad Anu Kangur, Vilja Vister ja Reet Soosaar.

Milvi Kull

Palupera valla esindus käis külas Hallistes

Halliste vallas oli külas ringsõidul Viljandimaal küla- ja seltsielu korraldusega tutvumas käinud arvukas esindus Palupera vallast Valgamaalt.

Halliste rahvamaja saalis andis külalistele Valgamaalt videoesitluse abil ülevaate Halliste vallast ning valla seltsielu edenemisest ja hetkeseisust vallavanem Andres Rõigas.

"Külalised Paluperast imestasid tõsiselt selle üle, et meil nii palju projektivõimelisi seltsi on," lausus Rõigas. "Tean, et Viljandi maakonnas käivad need asjad üldse teistmoodi, siin vallad ikka tublisti kaasfinantseerivad seltsitegevust ja projekte," lisas vallavanem. Hiljuti hallistelaste delegatsiooni koosseisus väljaspool Viljandimaad seltsielu arenguga tutvumas käinud vallavanema hinnangul teistes maakondades see olukord Viljandimaal sarnane ei ole.

Pärast vallavanema ettekannet toimus külaliste ja Halliste valla seltsielu eestvedajate vaheline vastastikku kasulik mõttevahetus.

MTÜ Halliste Elu Arengu Seltsil on augustikuus kavas minna Palupera valda vastukülaskäigule.

Meelis Sõerd



● Elvi Pedaku (keskel) juhendamisel omandasid huvilised käsitöö õpipäeval Uue-Karistes püüdlikult niipitsi aabitsatõdesid.

MEELIS SÕERDI foto

ÕPPEPÄEVAL JAGATI VÄÄRT KÄSITÖÖKOGEMUSI

Käsitöölasele õppepäeval "Rõõm elust ja ilust läbi nobedate näppude" 25. aprillil Uue-Kariste rahvamajas said asjahuvilised kogenud meistritelt juurde kasulikke oskusi ja teadmisi kokku kuues erinevas õpitoas.

Uue-Kariste käsitööringi juhendaja, Viljandimaal rahvakunstimeister Valve Alamaa jagas tikkimise ja heegeldamise tarkusi ning selgitusi talle kuulsust toonud roositud kinnaste valmistamiseks. "Valve võib õpetada kõike," ütles õppepäeva sisse juhatanud ja osalejaid tervitanud Uue-Kariste rahvamaja juhataja Ivi Alp. Ka teised õpetajad olid tema sõnul suurte kogemustega.

"Issand kui keeruline, mina sellega küll hakkama ei saa!" ohkas esmalt Leili Tšernõšova Saksakülalt, kes püüdlikult Elvi Pedaku käe all niipitsi tegemist õppis. Aga esmased oskused omandas asjatundlikult juhendamisel tasapisi nii tema kui mõni teinegi asjahuviline.

Erlisest heameelt tundis Ivi Alp sellest, et õppepäeval osalejateks olid ka Viljandi Kultuuriakadeemia tudengid. Kristi Liivson ja Rimmu kandis elav Leana Lihtne olid kaasa toonud helmestest ehteid, mida nad iseõppijatena on valmistanud alates möödunud suvest.

"Kõik algas liblika tegemisest, edasi tulid järjest raskemad asjad," meenutas Leana Lihtne. "Kujutad peast ette, siis proovid, kas tuleb välja." Leana sõnul on ta ka oma suguvõsa käsitööpõisikuga nakatanud. Materjalina kasutavad noored helmeid, pärleid ja pärlite segusid. Põimimiseks sobivad helmeneit ja traat, abivahendiks

heegelnõel. Materjalina kasutatakse ka timo-savi, millest voolitud ehted ahjukuumuses vajaliku tugevuse saavad.

Hulk huvilisi oli pidevalt Kõpu käsitööringi juhendaja Viive Lehtla õpilaua ümber. Tema õpetas pakutrukki, kus muustrite kujundamiseks kasutati riidevärve, samuti kraasvillast esemete valmistamist nõelviltilmise tehnikas ning riidenuku valmistamist.

Leida Helimets õpetas heegeldamist, kinda- ja sokikudumist ja kulunud sokkide kohendamist. Lapitehnika-alaseid oskusi jagas Aino Rang, kelle kirevad tekid lavaseinal pilku püüdsid. Rahvamaja trepikojas sundis möödudat seisatama ja end imetlema Eevi Alliku põnev taimekompositsioon. Autor jagas ka oma sellealaseid teadmisi.

Õpipäeval pidas loengu Mulgi Kultuuri Instituudi tegevjuht Kristel Habakukk. Loengu teemaks oli rahvarõivaste edasiarendamine.

Uue-Kariste käsitööringi korraldatud õpipäeval lõi oma esinemisega meeoleolu Uue-Kariste rahvamaja näitering Aino Nugise juhendamisel. Väikeses saalis oli kaetud kohvilaud küpsetistega.

Kohvilauas kokkuvõtteid tehes olid rahul nii õpitubade juhendajad kui ka õpilased. Ivi Alp tänas kõiki juhendajaid kunstnik Külli Allikvee valmistatud keraamilise rinnanõela ja lilleõiega.

Meelis Sõerd

RAHVAMAJAS NÄIDATI JA MÜÜDI KÄSITÖID

Aprilli lõpul panid Halliste kandi käsitöönaised kohalikus rahvamajas üles hulga oma viimasel ajal teh-

tud käsitöid, mida huviga vaadati ja meeleldi ka osteti. Täieste autoriteks olid Maimu Laas, Maret Saar, Lembi Tani, Leida Nurk, Janne Kohjus ja Salme Kahu.

Maret Saar oli näha ja müüa toonud talvel valminud pitslinu ja kindaid. Lembi Tani näppude vahel oli niidinoela abil valminud kaks värvirõõmsat lapitekki. Tema tehtud olid ka rahvariidepõlled, karvased tuhvliid, laste sokid jm. Lisaks oli ta kujundanud toreid kaarte.

Kõige suurem ostuhuvi valitses ülemõisalase Leida Nurga telgedel kootud hulga erivärviliste ja -muustriliste kaltsuvaipade vastu. "Jaanuaris hakkasin pihta ja selle aja jooksul olen sada vaipa ära teinud, kõik kaks meetrit ja üle selle pikad," üllatas eakas meister oma tragidusega. Ühele vaibale kulub tal kokku poolteist tundi ja päevas valmib kuni kolm vaipa. Müüki tõi ta oma vaibad, samuti meriinovillast tehtud sussid esmakordselt, lootes tulust saada väikest pensionilisa.

Janne Kohjus oli siinmail veel vähe tuntud shenill-tehnikas õmmelnud mitu kihulist vaipa, mis sobivad nii põrandale kui seinale. Näiteks "Jõulutähe" nime kandev vaip ongi punane ja suure jõulutähe kujuline. "Seda tööd saab paremini käpuli maas põrandal teha," selgitas ühest targast raamatust asja ise selgeks õppinud ja aasta aega sellega tegelev naine oma loometehnikat. Pärast tööd iga päev natuke tehes saab nädalaga vaipa valmis.

Salme Kahu meisterdatud olid väikesed kirevad kändilised paberkorvikesed, mille materjalina on kasutatud ribadeks kokku volditud kommipabereid.

Emadepäevani silma rõõmustanud ja südant soojendanud näitusmüügi avamisel austas tublisid näputöömeistreid ka Halliste vallavanem Andres Rõigas.

Meelis Sõerd



● Janne Kohjus näitusel ühe oma shenill-tehnikas valmistatud vaibaga.

MEELIS SÕERDI foto

Loodusesõpru oodatakse 6. juunil kevadretkele

Eesti Looduskaitse Seltsi August Kitzbergi nimeline osakond kutsub kõiki loodusesõpru osalema 6. juunil igakevadisel looduse- ja kultuuriretkel.

Tänavune retk toimub Mulgimaal Helme kihelkonnas. Esmalt peatume Taagepera lossi juures, sealt suun-

dume Holdre mõisa. Edasi sõidame Koorkülla, kus tutvume koobastega ja muinasloolise Valgjärvega.

Pärast Helme muuseumi läheme edasi Hummulisse ning sealt Jõgevestele. Tutvunud Barclay de Tollil kabeliga, sõidame järgnevalt Soontaga looduskaitsealale. Sealt tuleme üle Riidaja ja Kärsna kella 18 paiku tagasi koju. Meile jagab sõidu ajal selgitusi Aksel Tiideberg.

Buss kogub rahvast Mõisaküla teeristis kell 8.30 ja sealt edasi Abjas, Hallistes, Pollis ja Karksi-Nuias. Sõidusoovijaid registreerib Eve Raska Kamaral, Liia Igga Abjas, Tiit Helimets Hallistes ning Heidi Kõss Pollis ja Karksi-Nuias. Sõidukulu on 150 krooni. Täiendav info allakirjutantult tel 523 5102.

Rein Mägi



• Karin Hundi (esiplaanil) juhtimisel asusid kepikõndijad reipalt Abjast viieteist kilomeetri pikkusele matkateele. MEELIS SÕERDI foto

Tervistav kepikõnd leiab uusi huvilisi

Viimastel aastatel kõikjal võidukäiku teinud tervistav kepikõnd leiab üha enam teadlikke harrastajaid ja huvilisi ka Mulgimaal.

Aktiivsel sammul käimiskeppidega kõndijaid võib tihti kohata nii Abjas, Mõisakülas, Kamaral kui mujal. Neid ei vaadata enam kui veidrikke, vaid kui teadlikke tervisenõudlejaid. Üha enam korraldavad kepikõndijad ka ühisretki ja õpipäevi.

19. aprillil startis kümnekond kepikõndijat Abja Gümnaasiumi õpetaja Karin Hundi eestvedamisel Abja jalakäijate tee algusest Sarja poole

pikemale matkale. Ühtlases, kõigile jõukohases tempos läbiti paari tunni jooksul umbes viieteist kilomeetrit.

"Sel aastal pole ma isegi rulluisukudele saanud, eelmisel aastal juba veebruaris rullisin," tunnistas üks retkel osalenuist õpetaja Terje Jaakson. Gümnaasiumi õppealajuhataja Sirje Renter soovust üles olevat tänava kepikõndi üsna hoolsalt harjutanud, vaid viimasel ajal tekkis sellesse aiatööde tõttu paus. Ainsa mehena pakkus matkal seltsi tuntud tervisesportlane, perearst Ürjo Mälksoo.

25. aprillil harjutasid huvilised Abja Gümnaasiumi kehalise kasvatusõpetaja Linda Menningu juhendamisel Kamaral lasteaia hoovis toimunud õpipäeval õiget kepikõnnitehnikat. Osalenuite hulgas oli nii staažikaid kõndijaid kui ka neid, kes käimiskeppid esimest korda kätte võtsid.

Aabitsatöed omandatud, asusid seitse vaprat eesotsas Ene Põllumäega, kes on osalenud kepikõnnimaratonidel nii Viljandis kui Abjas, kaheksakilomeetrisele rännakule. Algajatel tempo siiski eriti kõrge ei olnud ja ilusa ilmaga oli mõnus väikesi puhkepeatusi teha.

Ühiselt sai otsustatud, et selline ettevõtmine väärib kordamist.

Meelis Sõerd
Eve Raska

RIMMUS AETAKSE MULGI ASJA



• Rimmu talgulised Riivo Rang ja Kalle Räästas peavad aru, kust otsast kõrkjapusa lahti harutama hakata. ANNELI PÄLSINGU foto

Mida head ootab Rimmu kandi rahvas kohaliku omaalgatuse programmile esitatud projektist "Mulgi tarel mulgi nägu – mulgi peres mustritegu", MTÜ Külaselts Rimmu juhatusel liige ANNELI PÄLSING?

"Eesmärk on tutvustada ja propageerida noortele õpitubades mulgi-päraste mustrite ja tikandi etniliste taimeornamentide ning käsitöö erilist. Rahvalikke traditsioone jätkame hingedepäeva matkaga.



Kavas on ka kaminaõhtud käsitöömeistritega.

Suveürituste paigaks olevale Rimmu rahvatarelle "mulgi näo" andmiseks kaunistame täre suured klaasaknad Halliste mustri taimeornamentidega. 23. juunil süütame "Rimmu jõe ääres porikalda pääl" vallavanema toodavast võidutulest jaanitule.

Kui "juuli puhkab ristikehinalõhnas", tahame pidada laadamelus mulgiteemalist külapäeva, et aeg maha võtta. Halliste mustrite omapära aitavad nautida laste näomaalingud. Õpitubades valmistame suveniire, kaunistame riideid, vildime jne.

Projektiga tegime algust 1. mail heakorraldajatel "Teeme puhtas oma õvve", kus sai korrastatud külakeskus. Naistel, nagu ikka, olid reharvered pihus, aga mehed õngitsesid silla juures oleval tammil jõest aastatega kuhjunud ja kinnijäänud puud ja palke välja.

Projekti üldmaksumuseks on 34 770 krooni, sellest tasub KOP 15 000 ja Halliste vald 4 210 krooni.

Küsitlenud Meelis Sõerd

Maal paraneb joogivee kättesaadavus

Maikuu jooksul avaneb aasta tagasi regionaalminister Siim Valmar Kiisleri algatatud toetusprogramm, mis võimaldab parandada joogivee kättesaadavust hõredalt asustatud piirkondades.

Programmist toetatakse puur- ja salvkaevude ehitamist ja puhastamist ning kaevudest joogiveetorustiku ehitamist või rekonstrueerimist. Samuti kaevude varustamist vee pum-

pamiseks ja puhastamiseks vajalike seadmete ja tarvikutega.

Ühe kolmandiku projekti maksumusest katab riik, teise kohalik omavalitsus ja kolmanda taotleja ise.

Möödunud aastal esitati Viljandi maakonnas 126 taotlust, millest rahastati 94 kogusummas 4 142 926 krooni (riigi ja kohaliku omavalitsuse toetus kokku). Enim küsiti toetust torustike rajamiseks ja rekonstrueerimiseks ning seadmete paigaldamiseks. Käesoleval aastal on riik programmi jaoks eraldanud toetust 1 125 329 krooni.

Programmist saavad toetusi taotleda füüsilised isikud, kes olid vasta-

vasse omavalitsusse sisse kirjutatud hiljemalt 1. jaanuariks 2008, ning MTÜ-d ja sihtasutused, mille põhilist tegevust hulk kuulub oma liikmete või elanike joogiveega varustamise tagamine, või kes täidavad korteri- või veeühistu ülesandeid. Ühe majapidamise kohta ette nähtud toetussumma (riik pluss omavalitsus) on maksimaalselt 100 000 krooni.

Programm kuulutatakse avatuks maikuu jooksul. Sellekohane teade avaldatakse ajalehes "Sakala", Viljandi maavalitsuse kodulehel ning programmiosalevate valdade kodulehtedel.

Anneli Pälasing

Tellige "Lõuna-Mulgimaa"!

Jätkub Abja ja Halliste valla ning Mõisaküla linna elu kajastava ajalehe "Lõuna-Mulgimaa" tellimuste vastuvõtt 2009. aastaks.

Seoses AS Eesti Posti müügitöö ümberkorraldamisega alates märtsikuust ajaleht "Lõuna-Mulgimaa" postkonto-

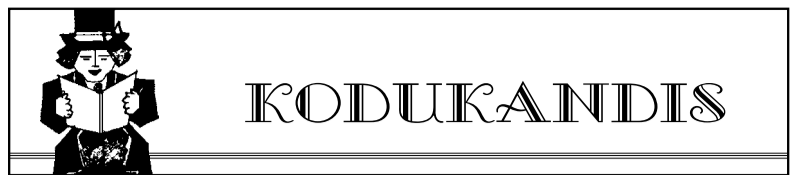
rite müügilistides enam müügil pole. Selle võrra pakume lehte ostjatele rohkem Mulgimaa kauplustes.

Kõige kindlamini saab lehe aga koju kätte tellija – oma postkastist peagi pärast ilmumist!

"Lõuna-Mulgimaa" tellimusi (indeks 00927) võtavad vastu kõik Eesti postkontorid. Tellida saab lehte korra-

ga aasta lõpuni või soovitud arvukuudeks, sh jooksva kuu lehte kuni 10. kuupäevani.

Leht ilmub kord kuus (välja arvatud juuli) ehk 11 numbrit aastas. Leheeksemplar maksab 4 krooni. Lehe tellimishind kolmeks kuuks on seega 12 krooni, kuueks kuuks 24 krooni jne.



Külaselts lustis volbriõhtul

Sarja Külaseltsi meeleolukas volbriõhtu peeti Sarja vesiveski talus, kus lahkeks võõrustajaks oli peremees Harri Buström.

Nagu nõiapeole kohane, tuldi seekord kokku kirevates rüüdes, näo-maalingute, värviliste parukate ja sarvedega, kaasas pika varrega kohevad luuad.

Nagu külaseltsis tavaks, tuldi ka volbriõhtule piknikukorviga. Lihaleiva, kookide ja muu suupärasega kaeti laud varikatuse all, mida ehtis külaseltsi lipp. Kõrval särisesid praepannil šašlõki- ja viinerivardad.

Muusika saatel lustiti ühises ringis. Sirle Valtšuk korraldas võistkondliku viktoriini, mis oli volbri- ja maipühade teemaline. Põnevust pakkus pikale pingile asetatud viljakotikeste raskuse järgi ritta seadmine. Mõistatamist ja äraarvamist jätkus veelgi.

Ohtu jooksul sai iga osaleja kirjutada sedelile nime talle enam meeldinud nõia nimega. Külaseltsi puuplaadist medali said kaela nii nemad kui kõik teised volbripeo osalised. All oja kaldal süüdati suurte kividega ümbritsetud tuleasemel lõpuks vägev volbrilõke. Tule läitis lõkkematerjali kokku tassunud peremees Harri Buström.

Külaseltsi juhatusel esimees Milvi Tihane ütles, et järgmisena on sarjalastel kavas jaaniõhtu. Kuna külamaja Sarjas pole ja üritused toimuvad taludes järgimööda, loodab selts selleks ajaks saada endale suure telgi – "kõndiva külamaja". Projekt selleks esitati Mulgimaa Arenduskoja kaudu hiljuti avanev LEADER-programmi rahataotlusvooru. Augustis tähistab 24-liikmeline külaselts oma esimest aastapäeva.

Meelis Sõerd



• Üks koht, kus volbriõõ nõiasabatil pöörast tantsu vihuti, oli ajaloolise Sarja vesiveski talu hoov. MEELIS SÕERDI foto

Ekspertiisiaeg pikenes

Alates 1. oktoobrist 2008 muutus püsiva töövõimetuse ja puude ekspertise tegemise kord. Seoses sellega pikenes ekspertise taotluste menetlemise aeg.

Püsiva töövõimetuse kindlaks tegemist ning puude raskusastme ja sotsiaaltoetuste määramist taotlev tööealine inimene (16-aastane kuni vanaduspensioniealine) peab täitma mahuka ja üksikasjaliku ekspertise taotluse vormi ning esitama selle elukohajärgsele pensioniametile.

Kehtiva korra järgi ja rohkem kui pooleaastase kogemusele toetudes võib öelda, et enamikul juhtudel kulub ekspertise tegemiseks kuni poolteist kuud.

MIKS NII KAUA?

Sotsiaalministri määrustega on kehtestatud kindlad tähtajad, mille jooksul tehakse rida erinevaid vajalikke toiminguid:

- hiljemalt kümne päeva jooksul arvates ekspertise taotluse saamisest küsib pensioniamet taotluses viidatud arstilt isiku tervise seisundi kirjelduse;

- hiljemalt järgneva kümne päeva jooksul koostab arst nõutud tervise seisundi kirjelduse ja saadab selle pensioniametile;

- hiljemalt viieteistkümmetööpäeva jooksul arvates ekspertise taotluse saamisest teeb pensioniamet püsiva töövõimetuse ning puude raskusastme ja lisakulude tuvastamise või tuvastamata jätmise otsuse. Eelnevalt kaasatakse sellesse protsessi ekspertarst, kelle ekspertarvamuse otsuse tegemisel ülimalt tähtis;

- hiljemalt viieteistkümmetööpäeva jooksul arvates ekspertise taotluse saamisest teavitab pensioniamet otsusest nii isikut kui ka tervise seisundi kirjelduse esitanud arsti.

Erisus: Kui isik on taotluse esitamise päeval haiguslehel, siis tehakse otsus kiiremini – hiljemalt viie tööpäeva jooksul. Otsusest teavitatakse hiljemalt viie päeva jooksul.

KUI ON VAJA LISAANDMEID

Ülaltoodud ajagraafik peab paika juhul, kui kogu esitatud informatsioon on ekspertise tegemiseks piisav. Kui aga andmeid või dokumente on vaja täiendada, siis selleks on kehtestatud oma tähtajad, mistõttu kogu protsess pikeneb. Niisiis

- kui esitatud tervise seisundi kirjeldus on puudulik, siis hiljemalt kümne päeva jooksul pärast ebapiisavate andmete saamist küsib pensioniamet arstilt isiku kohta täiendatud tervise seisundi kirjelduse või andmeid või dokumente;

- hiljemalt järgneva kümne päeva jooksul esitab arst täiendatud tervise seisundi kirjelduse või puuduvad andmed või dokumendid;

- puuduvate andmete või dokumentide esitamiseks või arsti vastuvõtul käimiseks annab pensioniamet ekspertise taotlejale tähtaja, mille määramisel arvestatakse asjaoluga, et arsti vastuvõtule pääsemiseks võib olla pikk järjekord;

- mõnel juhul lisandub ka aeg puude ekspertiseks vajaliku rehabilitatsiooniplaani koostamiseks.

TÄHTAEGU TULEB JÄRGIDA

Pensioniameti määratud tähtaegadest tuleks kindlasti kinni pidada, sest täiendavaid andmeid ei küsita asjata. Neid õigeaegselt saamata menetlus lõpetatakse. Et seda vältida, peab kindlasti meele pidama, et kolme kuu jooksul enne ekspertise taotluse esitamist tuleb käia pere- või raviarsti vastuvõtul. Nii on arstil teie tervise kohta piisavalt andmeid ja ka ekspertise taotluse menetlemine ei veni talumatult pikaks.

Pikenenud menetluse tõttu inime- ne rahas otseselt ei kaota, kuid kor- duveksperitiisi korral võib tekkida vahe pensioni või toetuse igakuises maksimise ja raha makstakse välja tagantjärele.

Elve Tonts
sotsiaalkindlustusametist

